

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник кафедри У та ОДСЦЗ
полковник служби цивільного захисту
О.М.Соболь
20 р.

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
семінарського заняття з предмету: «Управління персоналом» за темою:
“Сутність та зміст управління”.
для здобувачів за спеціальністю 053 «Психологія» 1 курсу навчання

Розглянуто та схвалено на засіданні ПМК

Харків

- Мета:** 1. Поглибити і закріпити знання студентів, отриманні перебігом лекції.
2. Детально розглянути: питання науки управління; систему управління та її елементи.
3. Формування у майбутніх спеціалістів сучасного системного мислення та комплексу знань у галузі управління.

Тривалість: 80 хвилин.

Місце проведення: Аудиторія за розкладом занять.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ:

1. Напередодні заняття видати план семінару.
- У теперішній час управління організацією уявляє складну роботу. Треба створювати такі умови, при котрих досягається ефективне функціонування підприємства. Кожний керівник повинен вміти застосовувати знання основ ефективного управління в різних ситуаціях.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ:

1. Ознайомити курсантів з метою та питаннями, які необхідно розглянути на семінарі.
2. Надати основні положення лекції.
3. Після розглядання кожного питання підвести короткі висновки.
4. Підвести загальні підсумки після обговорення всіх питань.
5. Дати завдання на самостійну підготовку.
6. Написання реферату.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ:

Питання 1. Поняття управління та характеристика його сутності.

Відповідаючи на це питання необхідно дати поняття “управління”, “менеджменту” з різних точок зору. Яка роль менеджменту в організації? Хто був засновником наукового менеджменту?

Питання 2. Еволюція управління.

Відповідаючи на це питання розповісти про управління в стародавні часи, потім про створення шкіл управлінської діяльності.

Питання 3. Закони, предмет та методи науки управління.

Відповідаючи на це питання розкрити поняття законів, предметів та методів науки управління.

Питання 4. Основні категорії управління.

Відповідаючи на це питання розповісти та розкрити суть основних категорій управління, окремо розкрити категорію “система управління”, “об’єкт управління”, “суб’єкт управління”.

Які ще є методи управління: економічні, адміністративні, соціально-психологічні.

Додаткові питання:

1. Що ви іще знаєте о історії менеджменту?
2. Визначте якості, котрі необхідні ефективному менеджеру?

Література:

Основна:

1. Альбоцій О.В., Болотських М.В., Кулешов М.М., Калашніков О.О., Попов В.М., Рашкевич С.А., Рогозін А.С., Садковий В.П., Труш О.О., Шайхлісламов З.Р. Основи управління в органах і підрозділах МНС України. Навчальний посібник. / За ред. канд. психол. наук, доцента В.П. Садкового. – Х.: УЦЗУ, КП «Міська друкарня», 2009. – 370 с. / Глава 1. С. 3-38

Розробила:
к.н.з держ.упр.
доцент кафедри

О.І.Ляшевська

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник кафедри У та ОДСЦЗ
полковник служби цивільного захисту
О.М.Соболь
20 р.

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
для проведення семінарського заняття з предмету: «Управління персоналом» за темою:
«Цілі та завдання управління»
для здобувачів за спеціальністю 053 «Психологія» 1 курсу навчання

Розглянуто та схвалено на засіданні ПМК
Протокол № від р.

Харків

- Мета:** 1. Поглибити і закріпити знання студентів, отриманні перебігом лекції.
2. Ознайомитись із сутністю управління, з основними складовими науки управління та її категоріями.
3. Формування у майбутніх спеціалістів сучасного системного мислення та комплексу знань у галузі управління.
- Тривалість:** 80 хвилин.
- Місце проведення:** Аудиторія за розкладом занять.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ:

1. Напередодні заняття видати план семінару.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ:

1. Ознайомити студентів з метою та питаннями, які необхідно розглянути на семінарі.
2. Нагадати основні положення, які були дані на лекції.
3. Після розглядання кожного питання підвести короткі висновки.
4. Підвести загальні підсумки після обговорення всіх питань.
5. Дати завдання на самостійну підготовку.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ:

Питання 1. Поняття цілей та завдань управління.

- Визначення мети. Роль мети в організації. Засоби досягнення цілей.
Місія – головна загальна мета організації. Місія служби ЦЗ.
Стратегія організації. Стратегічні цілі в управлінні.
Поняття задачі та завдання управління в службі ЦЗ.

Питання 2. Система цілей управління, співвідношення понять «ціль», «засоби», «результат».

- Поняття цілей індивіду. Їх місце в цілях організації. Системний підхід до визначення цілей управління. Елементи системи цілей, їх взаємозв'язок.

Питання 3. Класифікація цілей.

- Класифікація цілей за: соціальною ознакою, етапами досягнення, сферами застосування, ступенем конкретності.

Питання 4. Механізм формування цілей та методи їх обґрунтування.

- Види аспектів цільового управління. Поняття вибору цілей. Формування цілей. Розробка цілей.

- Методи цілеподалання: інтуїційний, оптимізаційний, адаптивний. План як засіб досягнення цілей. «Дерево цілей». Метод «дерева цілей» в службі ЦЗ. Загальні вимоги до цілей та їх ефективної реалізації.

Література:

Основна:

1. Альбоцій О.В., Болотських М.В., Кулешов М.М., Калашніков О.О., Попов В.М., Рошкевич С.А., Рогозін А.С., Садковий В.П., Труш О.О., Шайхлісламов З.Р. Основи управління в органах і підрозділах МНС України. Навчальний посібник. / За ред. канд. психол. наук, доцента В.П. Садкового. – Х.: УЦЗУ, КП «Міська друкарня», 2009. – 370 с. / Глава 1. С. 3-38

2. Альбоцій О.В., Кулешов М.М., Калашніков О.О., Рашкевич С.А., Труш О.О. Основи управління в органах і підрозділах МНС України. Навчальний посібник. / За ред. канд. психол. наук, доцента В.П. Садкового. – Харків: УЦЗУ, 2007. – 311 с.

Розробила:

к.н.з держ.упр.

доцент кафедри

О.І.Ляшевська

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник кафедри У та ОДСЦЗ
полковник служби цивільного захисту
О.М.Соболь
20 р.

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
для проведення семінарського заняття з предмету: «Управління персоналом» за темою:
“Поняття функцій управління”.
для здобувачів за спеціальністю 053 «Психологія» 1 курсу навчання

Розглянуто та схвалено на засіданні ПМК
Протокол № від р.

Харків

Мета: 1. Поглибити і закріпити знання студентів, отриманні перебігом лекції.
2. Ознайомитись із функціями управління.
3. Формування у майбутніх спеціалістів сучасного системного мислення та комплексу знань у галузі управління.

Тривалість: 80 хвилин.

Місце проведення: Аудиторія за розкладом занять.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ:

1. Напередодні заняття видати план семінару.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ:

1. Ознайомити студентів з метою та питаннями, які необхідно розглянути на семінарі.

2. Нагадати основні положення, які були дані на лекції.

3. Після розглядання кожного питання підвести короткі висновки.

4. Підвести загальні підсумки після обговорення всіх питань.

5. Дати завдання на самостійну підготовку.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ:

Питання 1. Поняття функцій управління.

Основні положення теорії систем. Поняття системи управління, її підсистем і елементів. Сутність та види взаємодії елементів в системі управління.

Питання 2. Основні функції управління.

Планування як функція керування. Організація як функція керування. Мотивація як функція керування. Контроль як функція керування. Поняття ланки, рівня управління та взаємозв'язку між ними.

Питання 3. Організаційні структури керування.

Принципи побудови організаційних структур. Лінійна структура управління, її переваги і недоліки. Функціональна структура управління. Лінійно-штабна структура управління.

Література:

1. Альбоцій О.В., Болотських М.В., Кулешов М.М., Калашніков О.О., Попов В.М., Рошкевич С.А., Рогозін А.С., Садковий В.П., Труш О.О., Шайхлісламов З.Р. Основи управління в органах і підрозділах МНС України. Навчальний посібник. / За ред. канд. психол. наук, доцента В.П. Садкового. – Х.: УЦЗУ, КП «Міська друкарня», 2009. – 370 с. / Глава 3.

2. Альбоцій О.В., Кулешов М.М., Калашніков О.О., Рашкевич С.А., Труш О.О. Основи управління в органах і підрозділах МНС України. Навчальний посібник. / За ред. канд. психол. наук, доцента В.П. Садкового. – Харків: УЦЗУ, 2007. – 311 с.

Розробила:
к.н.з держ.упр.
доцент кафедри

О.І.Ляшевська

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник кафедри У та ОДСЦЗ
полковник служби цивільного захисту
О.М.Соболь
20 р.

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
для проведення семінарського заняття з навчальної дисципліни «Управління персоналом»
“ Соціально-психологічні та економічні методи управління ”
для здобувачів за спеціальністю 053 «Психологія» 1 курсу навчання

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри ПМК
Протокол № від . .201 р.

Харків

Мета: 1. Поглибити і закріпити знання студентів, отриманні перебігом лекції.
2. Детально розглянути: питання науки управління; систему управління та її елементи.
3. Формування у майбутніх спеціалістів сучасного системного мислення та комплексу знань у галузі управління.

Тривалість: 80 хвилин.

Місце проведення: Аудиторія за розкладом занять.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ:

1. Напередодні заняття видати план семінару.

У теперішній час управління організацією уявляє складну роботу. Треба створювати такі умови, при котрих досягається ефективне функціонування підприємства. Кожний керівник повинен вміти застосовувати знання основ ефективного управління в різних ситуаціях.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ:

1. Ознайомити курсантів з метою та питаннями, які необхідно розглянути на семінарі.

2. Надати основні положення лекції.

3. Після розглядання кожного питання підвести короткі висновки.

4. Підвести загальні підсумки після обговорення всіх питань.

5. Дати завдання на самостійну підготовку.

6. Написання реферату.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ:

1. Загальна характеристика економічних методів управління .

2. Соціально-психологічні методи управління

2.1. Соціальні методи управління

2.2. Психологічні методи управління

ЛІТЕРАТУРА:

Основи управління в органах і підрозділах МНС України : Навч. посібник / О.В. Альбоцій, М.В. Болотських, М.М. Кулешов та ін.; За ред. канд. психол. наук, доцента В.П. Садкового . – Х. : УЦЗУ, 2009 . – С.303-330.

Бандурка О.М. „Основи управління в органах внутрішніх справ України” – Харків: Основа. 1996, стор. 3-16.

Бандурка О.М., Бочарова С.П., Землянська Є.В. „Психологія управління” – Харків: Фактура-прес. 1998, стор. 3-12, 36-41.

Верлока В.С., Михайлова І.Д. „Основи менеджменту” – Харків: Основа. 1996.

Розробила:

К.н. з держ.упр.

доцент кафедри У та ОДСЦЗ

О.І.Ляшевська

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник кафедри У та ОДСЦЗ
полковник служби цивільного захисту
О.М.Соболь
20 р.

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
для проведення семінарського заняття з навчальної дисципліни «Управління персоналом»
“ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ЯК СОЦІАЛЬНА СИСТЕМА ”
для здобувачів за спеціальністю 053 «Психологія» 1 курсу навчання

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри ПМК
Протокол № від . .201 р.

- Мета:** 1. Поглибити і закріпити знання здобувачів, отриманні перебігом лекції.
2. Детально розглянути: питання науки управління; систему управління та її елементи.
3. Формування у майбутніх спеціалістів сучасного системного мислення та комплексу знань у галузі управління.

Тривалість: 80 хвилин.

Місце проведення: Аудиторія за розкладом занять.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ:

1. Напередодні заняття видати план семінару.

У теперішній час управління організацією уявляє складну роботу. Треба створювати такі умови, при котрих досягається ефективне функціонування підприємства. Кожний керівник повинен вміти застосовувати знання основ ефективного управління в різних ситуаціях.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ:

1. Ознайомити курсантів з метою та питаннями, які необхідно розглянути на семінарі.
2. Надати основні положення лекції.
3. Після розглядання кожного питання підвести короткі висновки.
4. Підвести загальні підсумки після обговорення всіх питань.
5. Дати завдання на самостійну підготовку.
6. Написання реферату.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ:

1. Персонал як суб'єкт і об'єкт управління
2. Види структур управління
3. Класифікаційні ознаки персоналу за
4. Система показників закріплення і використання персоналу

ЛІТЕРАТУРА:

1. Балабанова Л. Управління персоналом: Навчальний посібник/ Людмила Балабанова, Олена Сардак,; Мін-во освіти і науки України, ДонДУЕТ ім. М. Туган-Барановського. - К.: Професіонал, 2006. - 511 с.
2. Колпаков В. Управление развитием персонала: учебный посібник/ Виктор Колпаков,; Межрегиональная академия управления персоналом. - К: МАУП, 2006. - 709 с.
3. Крушельницька О. Управління персоналом: Навчальний посібник/ Ольга Крушельницька, Дмитро Мельничук, - 2-е вид., перероб. й доп.. - К.: Кондор, 2005. – 304 с.

Розробила:

К.н. з держ.упр.

доцент кафедри У та ОДСЦЗ

О.І.Ляшевська

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник кафедри У та ОДСЦЗ
полковник служби цивільного захисту
О.М.Соболь
20 р.

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
для проведення семінарського заняття з навчальної дисципліни «Управління персоналом»
«Системний підхід до управління персоналом»
для здобувачів за спеціальністю 053 «Психологія» 1 курсу навчання

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри ПМК
Протокол № від . .201 р.

Харків

- Мета:** 1. Поглибити і закріпити знання студентів, отриманні перебігом лекції.
2. Детально розглянути: питання науки управління; систему управління та її елементи.
3. Формування у майбутніх спеціалістів сучасного системного мислення та комплексу знань у галузі управління.

Тривалість: 80 хвилин.

Місце проведення: Аудиторія за розкладом занять.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ:

1. Напередодні заняття видати план семінару.

У теперішній час управління організацією уявляє складну роботу. Треба створювати такі умови, при котрих досягається ефективне функціонування підприємства. Кожний керівник повинен вміти застосовувати знання основ ефективного управління в різних ситуаціях.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ:

1. Ознайомити здобувачів з метою та питаннями, які необхідно розглянути на семінарі.
2. Надати основні положення лекції.
3. Після розглядання кожного питання підвести короткі висновки.
4. Підвести загальні підсумки після обговорення всіх питань.
5. Дати завдання на самостійну підготовку.
6. Написання реферату.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ:

1. Управління персоналом як процес і як система.
2. Організаційна структура управління персоналом..

ЛІТЕРАТУРА:

1. Менеджмент персоналу: Навчальний посібник/ В. М. Данюк, В. М. Петюх, С. О. Цимбалюк та ін.; За заг. ред. В. М. Данюка, В. М. Петюха; М-во освіти і науки України, КНЕУ. - К.: КНЕУ, 2005. - 398 с.
2. Мистецтво управління персоналом / Ред. Н. Черепухіна (гол.) та ін., Уклад.: Людмила Савицька, Віктор Тарнавський та ін., Пер. з рос.: Людмила Метелюк та ін.. - К.: Вид-во Олексія Капусти. – 2002. . Кн. 1: Таланти і лідери. - 2002. - 299 с.
3. Мурашко М. Менеджмент персоналу: Навчально-практичний посібник/ Микола Мурашко,. - 2-ге вид., стереотип.. - К.: Знання, 2006. - 311 с.

Розробила: к.н. з держ.упр.
доцент кафедри У та ОДСЦЗ

О.І.Ляшевська

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник кафедри У та ОДСЦЗ
полковник служби цивільного захисту
О.М.Соболь
20 р.

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
для проведення семінарського заняття з навчальної дисципліни «Управління персоналом»
СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ПЕРСОНАЛУ
для здобувачів за спеціальністю 053 «Психологія» 1 курсу навчання

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри ПМК
Протокол № від . .201 р.

Харків

- Мета:** 1. Поглибити і закріпити знання студентів, отриманні перебігом лекції.
2. Детально розглянути: питання науки управління; систему управління та її елементи.
3. Формування у майбутніх спеціалістів сучасного системного мислення та комплексу знань у галузі управління.

Тривалість: 80 хвилин.

Місце проведення: Аудиторія за розкладом занять.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ:

1. Напередодні заняття видати план семінару.

У теперішній час управління організацією уявляє складну роботу. Треба створювати такі умови, при котрих досягається ефективне функціонування підприємства. Кожний керівник повинен вміти застосовувати знання основ ефективного управління в різних ситуаціях.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ:

1. Ознайомити курсантів з метою та питаннями, які необхідно розглянути на семінарі.
2. Надати основні положення лекції.
3. Після розглядання кожного питання підвести короткі висновки.
4. Підвести загальні підсумки після обговорення всіх питань.
5. Дати завдання на самостійну підготовку.
6. Написання реферату.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ:

1. Поняття персоналу, його сутність та зміст
2. Наймання та прийом персоналу

ЛІТЕРАТУРА:

1. Савченко В. Управління розвитком персоналу: Навчальний посібник/ Василь Савченко,; М-во освіти і науки України, Київський нац. економ. ун-т. - К.: КНЕУ, 2002. - 351 с.
2. Скібіцька Л. І. Менеджмент: Навчальний посібник для вищих навч. закладів/ Л. І. Скібіцька, О. М. Скібіцький; Мін-во освіти і науки України. - К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 415 с.
3. Управління персоналом: Навчальний посібник/ Микола Виноградський, Світлана Беляєва, Алла Виноградська, Олена Шканова,; М-во освіти і науки України, Київ. економ. ін-т менеджм. ("Екомен"). - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 500 с.

Розробила:

к.н. з держ.упр.

доцент кафедри У та ОДСЦЗ

О.І.Ляшевська

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник кафедри У та ОДСЦЗ
полковник служби цивільного захисту
О.М.Соболь
20 р.

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
для проведення семінарського заняття з навчальної дисципліни «Управління персоналом»
ЗГУРТОВАНІСТЬ ТА СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК КОЛЕКТИВУ
Для студентів та курсантів 2 курсу

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри ПМК
Протокол № від . .201 р.

Харків

- Мета:** 1. Поглибити і закріпити знання студентів, отриманні перебігом лекції.
2. Детально розглянути: питання науки управління; систему управління та її елементи.
3. Формування у майбутніх спеціалістів сучасного системного мислення та комплексу знань у галузі управління.

Тривалість: 80 хвилин.

Місце проведення: Аудиторія за розкладом занять.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ:

1. Напередодні заняття видати план семінару.

У теперішній час управління організацією уявляє складну роботу. Треба створювати такі умови, при котрих досягається ефективне функціонування підприємства. Кожний керівник повинен вміти застосовувати знання основ ефективного управління в різних ситуаціях.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ:

1. Ознайомити курсантів з метою та питаннями, які необхідно розглянути на семінарі.
2. Надати основні положення лекції.
3. Після розглядання кожного питання підвести короткі висновки.
4. Підвести загальні підсумки після обговорення всіх питань.
5. Дати завдання на самостійну підготовку.
6. Написання реферату.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ:

1. Сутність та фактори згуртованості колективу
2. Соціально-психологічний клімат трудового колективу, його суть та формування.
3. Сутність та значення соціального розвитку колективу
4. Зміст і етапи розробки та реалізації плану соціального розвитку

ЛІТЕРАТУРА:

1. Балабанова Л. Управління персоналом: Навчальний посібник/ Людмила Балабанова, Олена Сардак,; Мін-во освіти і науки України, ДонДУЕТ ім. М. Туган-Барановського. - К.: Професіонал, 2006. - 511 с.
2. Колпаков В. Управление развитием персонала: учебный посібник/ Виктор Колпаков,; Межрегиональная академия управления персоналом. - К: МАУП, 2006. - 709 с.
3. Крушельницька О. Управління персоналом: Навчальний посібник/ Ольга Крушельницька, Дмитро Мельничук, - 2-е вид., перероб. й доп.. - К.: Кондор, 2005. – 304 с.

Розробила:

доцент кафедри У та ОДСЦЗ

О.І.Ляшевська

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник кафедри У та ОДСЦЗ
полковник служби цивільного захисту
О.М.Соболь
20 р.

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА

для проведення семінарського заняття з навчальної дисципліни «Управління персоналом»
«Ресурсне забезпечення управління персоналом»
для здобувачів за спеціальністю 053 «Психологія» 1 курсу навчання

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри ПМК
Протокол № від . .201 р.

Харків

Мета: 1.Поглибити і закріпити знання студентів, отриманні перебігом лекції.
2.Детально розглянути: питання науки управління; систему управління та її елементи.
3.Формування у майбутніх спеціалістів сучасного системного мислення та комплексу знань у галузі управління.

Тривалість:80 хвилин.

Місце проведення: Аудиторія за розкладом занять.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ:

1.Напередодні заняття видати план семінару.

У теперішній час управління організацією уявляє складну роботу. Треба створювати такі умови, при котрих досягається ефективне функціонування підприємства. Кожний керівник повинен вміти застосовувати знання основ ефективного управління в різних ситуаціях.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ:

1.Ознайомити курсантів з метою та питаннями, які необхідно розглянути на семінарі.

2.Надати основні положення лекції.

3.Після розглядання кожного питання підвести короткі висновки.

4.Підвести загальні підсумки після обговорення всіх питань.

5.Дати завдання на самостійну підготовку.

6.Написання реферату.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ:

1. Нормативно-правова база управління персоналом
2. Науково-методичне забезпечення управління персоналом

ЛІТЕРАТУРА:

1. Менеджмент персоналу: Навчальний посібник/ В. М. Данюк, В. М. Петюх, С. О. Цимбалюк та ін.; За заг. ред. В. М. Данюка, В. М. Петюха; М-во освіти і науки України, КНЕУ. - К.: КНЕУ, 2005. - 398 с.
2. Мистецтво управління персоналом / Ред. Н. Черепухіна (гол.) та ін., Уклад.: Людмила Савицька, Віктор Тарнавський та ін., Пер. з рос.: Людмила Метелюк та ін.. - К.: Вид-во Олексія Капусти. – 2002 . Кн. 1: Таланти і лідери. - 2002. - 299 с.
3. Мурашко М. Менеджмент персоналу: Навчально-практичний посібник/ Микола Мурашко, - 2-ге вид., стереотип.. - К.: Знання, 2006. - 311 с.
4. Савченко В. Управління розвитком персоналу: Навчальний посібник/ Василь Савченко,; М-во освіти і науки України, Київський нац. економ. ун-т. - К.: КНЕУ, 2002. - 351 с.

Розробила:

к.н. з держ.упр.

доцент кафедри У та ОДСЦЗ

О.І.Ляшевська